Uradni list
Evropske unije

SL
Serija C

C/2025/3994

20.8.2025

PRIPOROČILO SVETA

z dne 8. julija 2025

o ekonomski, socialni, strukturni in proračunski politiki ter politiki zaposlovanja Avstrije

(C/2025/3994)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) 2024/1263 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2024 o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 ([1]) in zlasti člena 3(3) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

Splošne ugotovitve

(1) Uredba (EU) 2024/1263, ki je začela veljati 30. aprila 2024, določa cilje okvira ekonomskega upravljanja, katerega namen je spodbujati zdrave in vzdržne javne finance, z reformami in naložbami pa trajnostno in vključujočo rast in odpornost, ter preprečiti čezmerni javnofinančni primanjkljaj. Uredba določa, da Svet in Komisija izvajata večstranski nadzor v okviru evropskega semestra v skladu s cilji in zahtevami iz Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU). Evropski semester vključuje zlasti oblikovanje specifičnih priporočil za državo in nadzor nad njihovim izvajanjem. Navedena uredba spodbuja tudi nacionalno odgovornost za fiskalno politiko in poudarja njeno srednjeročno usmerjenost skupaj z učinkovitejšim in skladnejšim izvrševanjem. Vsaka država članica mora Svetu in Komisiji predložiti nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt, ki vsebuje njene fiskalne, reformne in naložbene zaveze za obdobje štirih ali petih let, odvisno od trajanja zakonodajnega obdobja v zadevni državi članici. Pot gibanja očiščenih odhodkov ([2]) v teh načrtih mora biti skladna z zahtevami iz navedene uredbe, vključno z zahtevami, da se najpozneje do konca prilagoditvenega obdobja dolg sektorja država začne dovolj verjetno zmanjševati ali se še naprej dovolj verjetno zmanjšuje ali pa ostane na preudarni ravni pod 60 % bruto domačega proizvoda (BDP) ter da se primanjkljaj sektorja država srednjeročno zmanjša pod referenčno vrednost 3 % BDP iz Pogodbe in/ali ohranja pod to vrednostjo. Kadar se država članica zaveže ustreznemu sklopu reform in naložb v skladu z merili iz navedene uredbe, se lahko prilagoditveno obdobje podaljša za največ tri leta.

([1]) UL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

([2]) Očiščeni odhodki, kot so opredeljeni v členu 2, točka 2, Uredbe (EU) 2024/1263: „očiščeni odhodki“ pomenijo javnofinančne odhodke brez: (i) odhodkov za obresti; (ii) diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov; (iii) odhodkov za programe Unije, ki so v celoti izravnani s prihodki iz skladov Unije; (iv) nacionalnih odhodkov za sofinanciranje programov, ki jih financira Unija; (v) cikličnih elementov odhodkov za denarna nadomestila za brezposelnost ter (vi) enkratnih in drugih začasnih ukrepov.

(2) Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta ([3]), s katero je bil vzpostavljen mehanizem za okrevanje in odpornost, je začela veljati 19. februarja 2021. Mehanizem za okrevanje in odpornost državam članicam zagotavlja finančno podporo za izvajanje reform in naložb, s čimer daje fiskalno spodbudo, ki jo financira Unija. V skladu s prednostnimi nalogami evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik mehanizem podpira gospodarsko in socialno okrevanje ter hkrati poganja trajnostne reforme in naložbe, zlasti pa spodbuja zeleni in digitalni prehod ter veča odpornost gospodarstev držav članic. Poleg tega prispeva h krepitvi javnih financ, spodbujanju rasti in ustvarjanja delovnih mest v srednje- in dolgoročnem obdobju, izboljševanju teritorialne kohezije v Uniji ter podpiranju nadaljnjega izvajanja evropskega stebra socialnih pravic.

(3) Cilj Uredbe (EU) 2023/435 Evropskega parlamenta in Sveta ([4]) (v nadaljnjem besedilu: uredba REPowerEU), ki je bila sprejeta 27. februarja 2023, je postopno odpraviti odvisnost Unije od uvoza ruskih fosilnih goriv. To pripomore k doseganju energetske varnosti in diverzifikaciji oskrbe Unije z energijo, hkrati pa povečuje uporabo energije iz obnovljivih virov, zmogljivosti za shranjevanje energije in energetsko učinkovitost. Avstrija je v svoj nacionalni načrt za okrevanje in odpornost dodala novo poglavje REPowerEU za financiranje ključnih reform in naložb, ki bodo pomagale doseči cilje načrta REPowerEU.

(4) Avstrija je 30. aprila 2021 Komisiji predložila nacionalni načrt za okrevanje in odpornost v skladu s členom 18(1) Uredbe (EU) 2021/241. Komisija je v skladu s členom 19 navedene uredbe in na podlagi smernic za ocenjevanje iz Priloge V ocenila ustreznost, uspešnost, učinkovitost in skladnost načrta za okrevanje in odpornost. Svet je 13. julija 2021 sprejel izvedbeni sklep o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Avstrijo ([5]), ki je bil v skladu s členom 21(1) Uredbe (EU) 2021/241 spremenjen 9. novembra 2023, ker načrta za okrevanje in odpornost zaradi objektivnih okoliščin delno ni bilo več mogoče doseči in zaradi vključitve poglavja REPowerEU ([6]). Pogoj za izplačilo obrokov je, da Komisija v skladu s členom 24(5) sprejme sklep, v katerem navede, da je Avstrija zadovoljivo izpolnila ustrezne mejnike in cilje, določene v izvedbenem sklepu Sveta. Za zadovoljivo izpolnitev je potrebno, da doseženi predhodni mejniki in cilji za isto reformo ali naložbo niso bili izničeni.

(5) Svet je 8. julija 2025 na priporočilo Komisije sprejel priporočilo, v katerem je potrdil nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt Avstrije ([7]). Avstrija je 13. maja 2025 predložila srednjeročni fiskalno-strukturni načrt. Načrt je bil predložen v skladu s členom 11 in členom 36(1), točka (a), Uredbe (EU) 2024/1263, zajema obdobje od leta 2025 do leta 2029 ter predstavlja fiskalno prilagoditev skozi sedem let.

(6) Komisija je 26. novembra 2024 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela poročilo o mehanizmu opozarjanja za leto 2025, v katerem Avstrije ni opredelila kot eno od držav članic, za katero bi bilo treba opraviti poglobljeni pregled. Sprejela je tudi priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja ter predlog skupnega poročila o zaposlovanju za leto 2025, v katerem je analizirano izvajanje smernic za zaposlovanje in načel evropskega stebra socialnih pravic. Svet je priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja ([8]) sprejel 13. maja 2025, skupno poročilo o zaposlovanju pa 10. marca 2025.

([3]) Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Uredba (EU) 2023/435 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. februarja 2023 o spremembi Uredbe (EU) 2021/241 glede poglavij REPowerEU v načrtih za okrevanje in odpornost ter spremembi uredb (EU) št. 1303/2013, (EU) 2021/1060 in (EU) 2021/1755 ter Direktive 2003/87/ES (UL L 63, 28.2.2023, str. 1, ELI: http://data.europa. eu/eli/reg/2023/435/oj).

([5]) Izvedbeni sklep Sveta z dne 13. julija 2021 o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Avstrijo (ST 10159/2021).

([6]) Izvedbeni sklep Sveta z dne 7. novembra 2023 o spremembi Izvedbenega sklepa z dne 13. julija 2021 o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Avstrijo (ST 14472/2023).

([7]) Priporočilo Sveta z dne 8. julija 2025 o potrditvi nacionalnega srednjeročnega fiskalno-strukturnega načrta Avstrije (UL C, C/2025/3958, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3958/oj).

([8]) Priporočilo Sveta z dne 13. maja 2025 o ekonomski politiki euroobmočja (UL C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

(7) Komisija je 29. januarja 2025 objavila kompas za konkurenčnost, tj. strateški okvir, katerega cilj je v naslednjih petih letih povečati svetovno konkurenčnost EU. V njem so opredeljeni trije nujni elementi preobrazbe za trajnostno gospodarsko rast: (i) inovacije; (ii) razgljičenje in konkurenčnost ter (iii) varnost. Za zapolnitev inovacijske vrzeli si EU prizadeva spodbujati industrijske inovacije, podpirati rast zagonskih podjetij s pobudami, kot je strategija EU za zagonska podjetja in podjetja v razširitveni fazi, ter pospeševati uvajanje naprednih tehnologij, kot sta umetna inteligenca in kvantno računalništvo. V prizadevanju za bolj zeleno gospodarstvo je Komisija predstavila celovit akcijski načrt za cenovno dostopno energijo in dogovor o čisti industriji, ki zagotavljata, da bo prehod na čisto energijo ostal stroškovno učinkovit in naklonjen konkurenčnosti, zlasti za energetsko intenzivne sektorje, ter da bo gonilo rasti. Za zmanjšanje pretiranih odvisnosti in povečanje varnosti je Unija zavezana krepitvi svetovnih trgovinskih partnerstev, diverzifikaciji dobavnih verig ter zagotavljanju dostopa do kritičnih surovin in virov čiste energije. Te prednostne naloge temeljijo na horizontalnih dejavnikih, in sicer poenostavitvi zakonodaje, poglabljanju enotnega trga, financiranju konkurenčnosti ter uniji prihrankov in naložb, spodbujanju spretnosti in kakovostnih delovnih mest ter boljšem usklajevanju politik EU. Kompas za konkurenčnost je usklajen z evropskim semestrom, pri čemer zagotavlja, da so ekonomske politike držav članic skladne s strateškimi cilji Komisije, ter ustvarja enoten pristop k ekonomskemu upravljanju, ki spodbuja trajnostno rast, inovacije in odpornost po vsej Uniji.

(8) Evropski semester za usklajevanje ekonomskih politik se v letu 2025 nadalje razvija skupaj z izvajanjem mehanizma za okrevanje in odpornost. Za izpolnjevanje prednostnih nalog politik v okviru evropskega semestra je še vedno bistveno, da se v celoti izvajajo načrti za okrevanje in odpornost, saj prispevajo k učinkoviti obravnavi vseh izzivov, opredeljenih v zadevnih specifičnih priporočilih za države, izdanih v zadnjih letih, ali znatnega dela teh izzivov. Ta specifična priporočila za države ostajajo enako relevantna za oceno spremenjenih načrtov za okrevanje in odpornost v skladu s členom 21 Uredbe (EU) 2021/241.

(9) Specifična priporočila za države za leto 2025 zajemajo ključne izzive ekonomske politike, ki niso v zadostni meri obravnavani z ukrepi, vključenimi v načrte za okrevanje in odpornost, ob upoštevanju ustreznih izzivov, opredeljenih v specifičnih priporočilih za države za obdobje 2019–2024.

(10) Komisija je 4. junija 2025 objavila poročilo o državi za Avstrijo za leto 2025. V njem je ocenila napredek Avstrije pri izvajanju zadevnih specifičnih priporočil za državo ter izvajanje načrta za okrevanje in odpornost v Avstriji. Na podlagi te analize so bili v poročilu o državi opredeljeni najbolj pereči izzivi, s katerimi se sooča Avstrija. Prav tako je bil v njem ocenjen napredek Avstrije pri izvajanju evropskega stebra socialnih pravic ter pri doseganju krovnih ciljev Unije za leto 2030 glede zaposlovanja, spretnosti ter zmanjševanja revščine in socialne izključenosti, pa tudi ciljev Združenih narodov glede trajnostnega razvoja.

Ocena letnega poročila o napredku

(11) Avstrija je 13. maja 2025 predložila srednjeročni načrt, v katerem se je zavezala naslednjim najvišjim stopnjam rasti očiščenih odhodkov: 2,6 % leta 2025, 2,2 % leta 2026, 2,2 % leta 2027, 2,0 % leta 2028 in 2,3 % leta 2029, kar ustreza najvišjim kumulativnim stopnjam rasti, izračunanim glede na leto 2024, v višini 2,6 % v letu 2025, 4,8 % v letu 2026, 7,2 % v letu 2027, 9,4 % v letu 2028 in 11,9 % v letu 2029. Avstrija je 13. maja 2025 predložila letno poročilo o napredku ([9]), in sicer glede ustreznih podatkov in projekcij o fiskalni realizaciji ter izvajanja reform in naložb v odziv na glavne izzive, opredeljene v specifičnih priporočilih za države v okviru evropskega semestra. Letno poročilo o napredku odraža tudi polletno poročanje Avstrije o napredku pri uresničevanju načrta za okrevanje in odpornost v skladu s členom 27 Uredbe (EU) 2021/241.

(12) Vojna agresija Rusije proti Ukrajini in njene posledice pomenijo eksistencialni izziv za Evropsko unijo. Komisija je priporočala usklajeno aktivacijo nacionalne odstopne klavzule v okviru Pakta za stabilnost in rast, da bi podprla prizadevanja EU za hitro in znatno povečanje odhodkov za obrambo, Evropski svet pa je ta predlog pozdravil 6. marca 2025.

([9]) Letna poročila o napredku za leto 2025 so na voljo na: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_sl.

(13) Na podlagi podatkov, ki jih je potrdil Eurostat ([10]), se je primanjkljaj sektorja država v Avstriji povečal z 2,6 % BDP v letu 2023 na 4,7 % v letu 2024, dolg sektorja država pa se je povečal z 78,5 % BDP konec leta 2023 na 81,8 % konec leta 2024. Glede na izračune Komisije ta gibanja ustrezajo stopnji rasti očiščenih odhodkov v višini 8,7 % v letu 2024. Glede na ocene Komisije je bila fiskalna naravnanost ([11]), ki vključuje odhodke, financirane na nacionalni ravni in ravni EU, v letu 2024 ekspanzivna in naj bi znašala 2,3 % BDP. Komisija je 4. junija 2025 sprejela poročilo na podlagi člena 126(3) PDEU ([12]). V tem poročilu je bil ocenjen proračunski položaj Avstrije, saj je primanjkljaj sektorja država v letu 2024 presegel referenčno vrednost 3 % BDP. V poročilu je bilo ugotovljeno, da bo Komisija ob upoštevanju te ocene in po preučitvi mnenja Ekonomsko-finančnega odbora, ustanovljenega v skladu s členom 126(4) PDEU, razmislila o predlogu za začetek postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem za Avstrijo s predlogom Svetu, naj v skladu s členom 126(6) sprejme sklep o obstoju čezmernega primanjkljaja.

(14) Po navedbah iz letnega poročila o napredku se v makroekonomskem scenariju, na katerem temeljijo proračunske projekcije Avstrije, pričakuje, da bo realna rast BDP v letu 2025 znašala – 0,3 %, inflacija, merjena z indeksom HICP, pa naj bi v letu 2025 znašala 2,8 %. Glede na pomladansko napoved Komisije 2025 naj bi se realni BDP v letu 2025 zmanjšal za 0,3 %, v letu 2026 pa naj bi zrasel za 1,0 %, inflacija, merjena z indeksom HICP, pa naj bi znašala 2,9 % v letu 2025 in 2,1 % v letu 2026.

(15) Glede na letno poročilo o napredku naj bi se primanjkljaj sektorja država v letu 2025 zmanjšal na 4,5 % BDP, dolg sektorja država kot odstotek BDP pa naj bi se do konca leta 2025 povečal na 84,7 %. Ta gibanja ustrezajo 1,6-odstotni rasti očiščenih odhodkov v letu 2025. V pomladanski napovedi Komisije 2025 je za leto 2025 predviden primanjkljaj sektorja država v višini 4,4 % BDP. Zmanjšanje primanjkljaja v letu 2025 je predvsem posledica izvajanja svežnja za konsolidacijo, medtem ko večji odhodki za plače v javnem sektorju, pokojnine in odhodke za socialno zaščito zaradi usklajevanja z inflacijo in drugih stroškov, povezanih s staranjem prebivalstva, še naprej močno obremenjuje javne finance. Glede na izračune Komisije ta gibanja ustrezajo rasti očiščenih odhodkov v višini 2,0 % v letu 2025. Glede na ocene Komisije naj bi bila fiskalna naravnanost, ki vključuje odhodke, financirane na nacionalni ravni in ravni EU, v letu 2025 restriktivna in naj bi znašala 1,3 % BDP. Dolg sektorja država kot odstotek BDP naj bi se do konca leta 2025 povečal na 84,0 %.

(16) Glede na pomladansko napoved Komisije 2025 naj bi se z nepovratno podporo („nepovratnimi sredstvi“) iz mehanizma za okrevanje in odpornost v letu 2025 financirali odhodki sektorja država v višini 0,1 % BDP v primerjavi z 0,1 % BDP v letu 2024. Odhodki, financirani z nepovratno podporo iz mehanizma za okrevanje in odpornost, omogočajo visokokakovostne naložbe in reforme za povečanje produktivnosti brez neposrednega učinka na saldo in dolg sektorja država Avstrije.

(17) Odhodki sektorja država za obrambo v Avstriji so med letoma 2021 in 2023 ostali stabilni pri 0,6 % BDP ([13]). Glede na pomladansko napoved Komisije 2025 naj bi odhodki za obrambo v letu 2024 znašali 0,7 % BDP, v letu 2025 pa 0,8 %. To ustreza povečanju za 0,2 odstotne točke BDP v primerjavi z letom 2021.

(18) Glede na pomladansko napoved Komisije 2025 naj bi se očiščeni odhodki Avstrije v letu 2025 povečali za 2,0 %. Glede na pomladansko napoved Komisije 2025 naj bi bila rast očiščenih odhodkov Avstrije v letu 2025 pod najvišjo stopnjo rasti, ki se ji je Avstrija zavezala v svojem načrtu.

(19) Letno poročilo o napredku ne vključuje proračunskih projekcij po letu 2025. Na podlagi ukrepov politike, znanih na presečni datum napovedi, je v pomladanski napovedi Komisije 2025 v letu 2026 predviden primanjkljaj sektorja država v višini 4,2 % BDP. Ta gibanja ustrezajo 2,3-odstotni rasti očiščenih odhodkov v letu 2026. Glede na ocene

([10]) Eurostat, Kazalniki eura, 22. april 2025.

([11]) Fiskalna naravnanost je opredeljena kot merilo spremembe osnovnega proračunskega položaja sektorja država na letni ravni. Cilj te naravnanosti je oceniti gospodarsko spodbudo, ki izhaja iz fiskalnih politik, tako tistih, ki se financirajo na nacionalni ravni, kot tistih, ki se financirajo iz proračuna EU. Fiskalna naravnanost se meri kot razlika med (i) srednjeročno potencialno rastjo in (ii) spremembo primarnih odhodkov brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, vključno z odhodki, ki se financirajo z nepovratno podporo (nepovratnimi sredstvi) v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov Unije.

([12]) Poročilo Komisije, pripravljeno v skladu s členom 126(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije (COM(2025) 615 final z dne 4. junija 2025).

([13]) Eurostat, javnofinančni odhodki po klasifikaciji funkcij države (COFOG). Zaradi metodoloških razlik med opredelitvami, ki se uporabljajo za COFOG, in opredelitvami, ki jih uporablja Nato, se lahko odhodki na podlagi opredelitve za COFOG, razlikujejo od odhodkov na podlagi opredelitve Nata.

Komisije naj bi bila fiskalna naravnanost, ki vključuje odhodke, financirane na nacionalni ravni in ravni EU, v letu 2026 restriktivna in naj bi znašala 0,3 % BDP. Dolg sektorja država kot odstotek BDP naj bi se do konca leta 2026 povečal na 85,8 %.

(20) V srednjeročnem načrtu Avstrije je določen sklop reform in naložb, na katerih temelji podaljšanje prilagoditvenega obdobja. Navedeni sklop vključuje 14 ukrepov, od katerih je eden obstoječ in okrepljen ukrep iz načrta za okrevanje in odpornost, in sicer boljši dostop do izobraževanja („Chancenbonus“), ter dodatne reforme in naložbe, kot so zvišanje dejanske upokojitvene starosti, reforma dopusta za izpopolnjevanje in povišanje prispevka za zdravstveno varstvo za upokojence.

Ključni izzivi politike

(21) Avstrija se sooča z vse večjimi fiskalnimi pritiski, povezanimi s staranjem prebivalstva, ki jih povzročajo zdravstveni sistem, sistem dolgotrajne oskrbe in pokojninski sistem. Razmeroma nizke zakonsko določene in dejanske upokojitvene starosti v državi povzročajo visoke stroške pokojnin, ki naj bi do leta 2030 dosegli najvišjo vrednost pri 15 % BDP, nato pa naj bi se nekoliko znižali. Dejanska upokojitvena starost v Avstriji je kljub preteklim reformam še vedno pod povprečjem EU. Nedavno izvedeni pokojninski ukrepi so bili skromni, zlasti v primerjavi s podaljšanjem pričakovane življenjske dobe, vendar se bo dejanska upokojitvena starost verjetno zvišala zaradi kombinacije novih načrtov za omejitev predčasnega upokojevanja in zvišanja zakonsko določene upokojitvene starosti za ženske. Staranje prebivalstva obremenjuje tudi finance za zdravstveno varstvo in dolgotrajno oskrbo. Odhodki za zdravstvo naj bi se med letoma 2024 in 2070 povečali s 7,8 % BDP na 8,9 % BDP, kar je dvakrat več od povprečja EU, stroški dolgotrajne oskrbe pa bi se lahko v istem obdobju povečali z 1,6 % BDP na 3,1 % BDP. Cilj reforme zdravstvenega varstva iz leta 2023 je bil spodbuditi primarno zdravstveno varstvo in zmanjšati odvisnost od bolnišnic, vendar je primarno zdravstveno varstvo še vedno premalo razvito, storitve se še naprej prekrivajo, cilji glede odhodkov pa se ne upoštevajo. Regulativni ukrepi so neučinkoviti, odgovornosti za financiranje in porabo pa neusklajene, kar prispeva k temu, da regije in socialno zavarovanje pogosto presegajo dogovorjene letne zgornje meje odhodkov. Na področju dolgotrajne oskrbe so se z nedavnimi reformami izboljšali delovni pogoji in podpora neformalnim oskrbovalcem, fiskalna vzdržnost pa se ni obravnavala. Pri javnofinančnih odhodkih prevladuje institucionalna oskrba, čeprav je oskrba na domu v številnih primerih stroškovno učinkovitejša. Načrt za okrevanje in odpornost vključuje ukrepe za spodbujanje primarnega zdravstvenega varstva in izvajanje upravljanja dolgotrajne oskrbe na podlagi ciljev.

(22) Fiskalni okvir Avstrije zaznamuje zapleten sistem medvladnih transferjev med zveznimi in regionalnimi organi, ki omejujejo učinkovitost javnofinančnih odhodkov. Zvezne države se zaradi nizke stopnje davčne avtonomije močno zanašajo na skupne prihodke in ne na lastne vire, pri čemer je le majhen delež skupnih javnih prihodkov v letu 2024 izviral iz podnacionalnih virov. Od odhodkov zveznih dežel in občin je hkrati delno odvisno financiranje bistvenih storitev, kot so zdravstveno varstvo, otroško varstvo in javni prevoz. Demografski razvoj in zeleni prehod dodatno povečujeta stroškovni pritisk na zvezne dežele in občine, pri čemer prihodki iz lastnih virov niso vezani na dinamiko odhodkov.

(23) Davčna mešanica je še naprej močno odvisna od dohodka od dela in potrošnje. Avstrija je imela leta 2023 četrti največji delež davkov v BDP v EU, pri čemer se je precej povečal povprečni davčni primež stroškov dela (peti največji v EU leta 2024) ([14]). Od leta 2023 so dohodninski razredi usklajeni z inflacijo, kar preprečuje nadaljnje povečanje davčnega primeža s hladnim napredovanjem. Vendar več dolgotrajnih strukturnih izzivov v davčni mešanici ostaja nerešenih. Boljša uporaba rasti in zaposlovanja prijaznejših davkov bi lahko pomagala ustvariti potreben prostor v proračunu in izboljšati splošno davčno strukturo.

(24) Načrt za okrevanje in odpornost v skladu s členom 19(3), točka (b), Uredbe (EU) 2021/241 in merilom 2.2 iz Priloge V k navedeni uredbi vključuje obsežen nabor reform in naložb, ki se vzajemno krepijo in ki jih je treba izvesti do leta 2026. Te naj bi prispevale k učinkoviti obravnavi vseh izzivov, opredeljenih v zadevnih specifičnih priporočilih za državo, ali znatnega dela teh izzivov. V tem kratkem časovnem okviru je dokončanje učinkovitega izvajanja načrta za okrevanje in odpornost, vključno s poglavjem REPowerEU, bistvenega pomena za povečanje dolgoročne konkurenčnosti Avstrije z zelenim in digitalnim prehodom ob hkratnem zagotavljanju socialne pravičnosti. V sporočilu Komisije NextGenerationEU – Pot do leta 2026, sprejetem 4. junija 2025, je pojasnjena časovnica, v skladu s katero naj bi se zaključil mehanizem, določene so smernice za države članice, da bi bilo izvajanje do 31. avgusta 2026 čim uspešnejše, med drugim glede tega, kako naj države članice dodatno racionalizirajo svoje načrte za okrevanje in odpornost, predstavljene so ključne možnosti, ki jih je treba upoštevati pri reviziji teh načrtov, in poudarjeno je, kako pomembno je skrbno skupno načrtovanje pred predložitvijo zadnjih zahtevkov za plačilo leta 2026. Sistematično vključevanje lokalnih in regionalnih organov, socialnih partnerjev,

([14]) OECD (2025), Taxing Wages 2025 (Obdavčitev plač 2025).

civilne družbe in drugih ustreznih deležnikov ostaja pomembno, da se zagotovi široko prevzemanje odgovornosti za uspešno izvajanje načrta za okrevanje in odpornost.

(25) V Avstriji se je izvajanje programov kohezijske politike, ki zajemajo podporo iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), Sklada za pravični prehod (SPP) in Evropskega socialnega sklada plus (ESS+), pospešilo. Pomembno je nadaljevati prizadevanja za zagotovitev hitrega izvajanja teh programov, hkrati pa čim bolj povečati njihov učinek na terenu. Avstrija že ukrepa v okviru svojih programov kohezijske politike, da bi spodbudila konkurenčnost in rast, obenem pa okrepila socialno kohezijo. Hkrati se še naprej sooča z izzivi, vključno s tistimi, ki so povezani s konkurenčnostjo, cenovno dostopnimi stanovanji, spretnostmi in aktivnim vključevanjem. Avstrija mora v skladu s členom 18 Uredbe (EU) 2021/1060 v okviru vmesnega pregleda skladov kohezijske politike pregledati vsak program, pri čemer mora med drugim upoštevati izzive, opredeljene v specifičnih priporočilih za državo za leto 2024. S predlogom Komisije, sprejetim 1. aprila 2025 ([15]), je bil rok, do katerega je treba za vsak program predložiti oceno o izidu vmesnega pregleda, podaljšan na obdobje po 31. marcu 2025. Zagotovljene so tudi prožnost, da bi pomagali pospešiti izvajanje programov, in spodbude za države članice, da sredstva kohezijske politike dodelijo petim strateškim prednostnim področjem Unije, in sicer konkurenčnosti na področju strateških tehnologij, obrambi, stanovanjem, odpornosti v zvezi z vodo in energetskemu prehodu, ter naložbam v spretnosti v prednostnih sektorjih, pri čemer se programi ESS+ še naprej osredotočajo na osebe v najbolj ranljivih položajih.

(26) Platforma za strateške tehnologije za Evropo (STEP) predstavlja priložnost za naložbe v eno od ključnih strateških prednostnih nalog EU in torej za krepitev konkurenčnosti EU. Platforma STEP se izvaja prek 11 obstoječih skladov EU. Države članice lahko prispevajo tudi k programu InvestEU, ki podpira naložbe na prednostnih področjih. Avstrija bi lahko te pobude kar najbolje izkoristila za podporo razvoju ali proizvodnji kritičnih tehnologij, tudi čistih in z viri gospodarnih tehnologij.

(27) Poleg gospodarskih in socialnih izzivov, obravnavanih z načrtom za okrevanje in odpornost ter drugimi skladi EU, bi morala Avstrija učinkovito obravnavati preostale izzive, povezane z vzdržnostjo javnih financ, trgom dela, poslovno dinamiko in konkurenčnostjo, stalno odvisnostjo od fosilnih goriv in visokimi cenami energije.

(28) Čeprav so na voljo različni instrumenti financiranja, je tvegano financiranje za zagonska podjetja in podjetja v razširitveni fazi še vedno omejujoč dejavnik. Lokalni trg tveganega in razširitvenega kapitala kaže pozitiven trend, saj se je tvegani kapital v obdobju 2021–2023 povečal na 0,08 % BDP, vendar še ni dovolj razvit. Omejeno financiranje s tveganim kapitalom je delno posledica nizke stopnje udeležbe institucionalnih vlagateljev, vključno s pokojninskimi skladi. V obdobju 2007–2023 je pridobljeno financiranje z zasebnim in tveganim kapitalom na letni ravni znašalo le 1 %, kar je precej manj v primerjavi z vodilnimi državami članicami.

(29) Razmeroma visoki odhodki Avstrije za raziskave in razvoj (3,26 % BDP v letu 2023) ter tesno sodelovanje med znanostjo in podjetji se ne prenašajo v tržljive rešitve in poslovno dinamiko v zadostni meri. Delež oseb, ki delajo na področju znanjsko intenzivnih storitev, je leta 2022 znašal 39,8 %, kar je nekoliko manj od povprečja EU, ki je znašalo 40,8 %. Država zaostaja za najbolj inovativnimi državami članicami EU tudi pri ustvarjanju domače dodane vrednosti iz izvoza visokotehnološkega blaga in storitev. Javna podpora inovacijam, predvsem z davčnimi spodbudami za raziskave in razvoj, je običajno osredotočena na inkrementalne inovacije v uveljavljenih sektorjih. Tudi če ostaja dejavnost v zvezi s patenti nad povprečjem EU, vse manjša dejavnost v zvezi z njimi v zadnjem desetletju ter stalno velike razlike v odhodkih za raziskave in razvoj med zveznimi deželami omejujejo zmožnost Avstrije, da v celoti izkoristi svoj potencial za pridobitev večjih gospodarskih koristi od inovacij. Z bolj sistematičnim pregledom obstoječih shem podpore bi se lahko povečala učinkovitost inovacijskega sistema.

(30) S spodbujanjem vključevanja digitalnih tehnologij v poslovanje bi se dodatno okrepila konkurenčnost. Čeprav je bil pri uvajanju računalništva v oblaku dosežen napredek in tehnologije računalništva v oblaku uporablja 35,6 % podjetij, Avstrija zaostaja za povprečjem EU, ki znaša 38,9 %, kar kaže, da so na tem področju mogoče izboljšave. Tudi uvajanje podatkovne analitike je še naprej izziv, saj je povezane tehnologije uvedlo le 23,9 % avstrijskih podjetij, kar je precej pod povprečjem EU, ki znaša 33,2 %. S ciljno usmerjenimi ukrepi, vključno s finančnimi spodbudami, podporo za infrastrukturo v oblaku in podatkovno infrastrukturo ter naložbami v digitalne spretnosti, bi se lahko uvajanje naprednih tehnologij znatno pospešilo, zlasti med malimi in srednjimi podjetji (MSP).

([15]) Predlog UREDBE EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o spremembi uredb (EU) 2021/1058 in (EU) 2021/1056 glede posebnih ukrepov za obravnavanje strateških izzivov v okviru vmesnega pregleda (COM(2025) 123 final).

(31) Na avstrijske potrošnike negativno vpliva pomanjkanje konkurence v nekaterih sektorjih, ki prispeva k višjim cenam. Ovire za vstop novih konkurentov na trg, ozemeljske omejitve dobave ter pretirane regulativne omejitve za nekatere poklice in ponudnike storitev omejujejo konkurenco in zvišujejo cene za potrošnike.

(32) Kot je določeno v kompasu za konkurenčnost, si morajo vse institucije EU ter nacionalne in lokalne institucije močno prizadevati, da bi sprejemale enostavnejša pravila in pospešile upravne postopke. Komisija si je zastavila ambiciozne cilje za zmanjšanje upravnega bremena, in sicer za vsaj 25 %, v zvezi z MSP pa za najmanj 35 %; oblikovala je tudi nova orodja za doseganje teh ciljev, vključno s sistematičnim obremenitvenim testom obstoječe zakonodaje EU in okrepljenim dialogom z deležniki. Da bi dosegla ta cilj, mora ukrepati tudi Avstrija. 51 % podjetij meni, da zapletenost upravnih postopkov pomeni težavo za njihovo poslovanje v Avstriji ([16]). Konkurenčnost bi bilo mogoče povečati tudi s pospešitvijo postopkov za izdajo dovoljenj in zmanjšanjem upravne zapletenosti, zlasti za MSP. Zaradi postopkov za izdajo dovoljenj, ki običajno trajajo od 22 do 23 mesecev od datuma vložitve vloge, se pogosto pojavijo neupravičene zamude pri industrijskih projektih. Pomemben dejavnik pri tem je omejena uporaba digitalnih orodij, saj je komunikacija še vedno močno odvisna od fizične predložitve dokumentov. Izdajanje dovoljenj bi bilo mogoče pospešiti z uvedbo možnosti, kot so zgodnji začetek pripravljalnih gradbenih del, poenostavljeni postopki za ugovore javnosti in preložitev nebistvene dokumentacije na poznejše faze postopka. Na splošno sta upravno in regulativno breme v Avstriji velika, pri čemer se regulacija podjetij pogosto šteje za večjo oviro za naložbe od povprečja EU.

(33) Avstrija je dosegla znaten napredek pri prehodu na čisto energijo in okrepila svojo energetsko varnost s popolno opustitvijo uvoza ruskega plina do začetka leta 2025. Vendar je za 61 % svojih potreb po energiji še vedno odvisna od uvoza, zlasti nafte in plina. Cene energije so se znatno zvišale, pri čemer je bila cena električne energije za velike odjemalce leta 2023 sedma najvišja v EU. To vpliva na cenovno konkurenčnost, zlasti v energijsko intenzivnih panogah. Za veliko povečanje obsega obnovljivih virov energije v zadnjih nekaj letih in ambiciozne cilje glede obnovljivih virov energije do leta 2030 je nujno treba razširiti in nadgraditi omrežje ter zagotoviti prožnost energetskega sistema. V ta namen je treba povečati naložbe in hitrost, da se lahko v sistem vključi dodatna proizvodnja električne energije iz obnovljivih virov. Stroške širitve omrežja nosijo uporabniki omrežja. Omrežnine so se januarja 2025 v povprečju zvišale za 19 %, med drugim za financiranje tekočih naložb. Delo v zvezi z novim zakonom o trgu električne energije, ki bi omogočil reformo omrežnih tarif, večjo prožnost energetskega sistema ali spodbude za uporabo pogodb o nakupu električne energije, še ni zadosti napredovalo. Trenutno so pogodbe o nakupu električne energije iz obnovljivih virov v Avstriji omejene, pogodbe pa so bile sklenjene le za 0,1 GW.

(34) Delež energije iz obnovljivih virov, ki predstavlja 40,8 % skupne porabe energije v Avstriji, je velik in se povečuje. Vendar je napredek pri nadaljnjem pospeševanju uvajanja energije iz obnovljivih virov in infrastrukture, potrebne zanjo, zastal. Zapleteni in dolgotrajni upravni postopki še vedno ovirajo zlasti širitev neto ničelne tehnologije v Avstriji.

(35) Avstrija naj bi bila na dobri poti, da doseže svoj cilj zmanjšanja emisij, vendar se je hitrost razogljičenja v letu 2024 upočasnila v primerjavi s prejšnjim letom. Emisije naj bi se zmanjšale le za 3,7 % v primerjavi s 6,5 % leta 2023. Za avstrijski industrijski sektor je značilna visoka energijska intenzivnost, razogljičenje pa poteka počasi. Številna podjetja se težko spopadajo z znatno rastjo cen energije, zato je izboljšanje energijske učinkovitosti pomembno tako za zmanjšanje emisij kot za povečanje konkurenčnosti. Večina sektorjev je v zvezi s tem dosegla napredek, razogljičenje prometa pa še naprej zaostaja. Leta 2023 se je končna poraba energije v prometnem sektorju dejansko povečala za 1 % v primerjavi s prejšnjim letom. V ta namen so v nacionalnem energetskem in podnebnem načrtu za leto 2024 predlagani dodatni ukrepi, s katerimi bo lahko Avstrija dosegla svoje cilje glede porazdelitve prizadevanj, vendar bo njihov uspeh odvisen od odločnega in celovitega izvajanja.

(36) Obdavčitev dela in prispevki za socialno varnost v Avstriji so med najvišjimi v EU, kar ovira ustvarjanje delovnih mest in udeležbo na trgu dela. V zadnjem desetletju se je število dejansko opravljenih ur na teden na osebo zmanjšalo s 35,8 na 33,6 ure. V nasprotju s trendom v drugih državah članicah se je že tako velik delež dela s krajšim delovnim časom od leta 2019 povečal za 2 odstotni točki. Leta 2024 je znašal 30,6 % in je še vedno skoraj dvakrat večji od povprečja EU (17,1 %). Velik davčni primež stroškov dela odvrača od daljšega delovnega časa, kar prispeva k pomanjkanju delovne sile in omejuje gospodarski potencial.

([16]) Businesses' attitudes towards corruption in the EU (Odnos podjetij do korupcije v EU), kratko poročilo, poročilo Eurobarometer (april 2024).

(37) Delež žensk, zaposlenih s krajšim delovnim časom, je med največjimi v EU. To odraža tudi njihovo visoko stopnjo udeležbe v neplačanem skrbstvenem delu ter nezadostno razpoložljivost in dostop do cenovno sprejemljive in visokokakovostne vzgoje in varstva predšolskih otrok. Kljub prizadevanjem za povečanje razpoložljivosti vzgoje in varstva predšolskih otrok je delež otrok, mlajših od treh let, ki so vključeni v formalno vzgojo in varstvo predšolskih otrok, še vedno precej pod povprečjem EU. To je povezano z regionalnimi razlikami v razpoložljivosti mest za vzgojo in varstvo predšolskih otrok ter pomanjkanjem osebja.

(38) Čeprav se je stopnja delovne aktivnosti starejših delavcev (starih 55 do 64 let) v zadnjem desetletju stalno zviševala in je leta 2024 dosegla 58,8 %, je še vedno precej pod povprečjem EU, ki znaša 65,2 %. Starejši delavci imajo težave pri ponovnem vključevanju na trg dela, ki segajo od omejenih digitalnih spretnosti do predsodkov do starejših delavcev. Nizkokvalificirane osebe, ki imajo le obvezno stopnjo šolske izobrazbe, so še posebej ranljive in predstavljajo največji delež brezposelnih v Avstriji. Tudi osebe z migrantskim ozadjem in osebe iz prikrajšanega socialno-ekonomskega okolja imajo slabše možnosti na trgu dela in se soočajo s posebnimi ovirami za vstop nanj. Te težave so še večje zaradi izzivov v zvezi z neustreznimi jezikovnimi spretnostmi in omejenim priznavanjem kvalifikacij.

(39) Program mednarodne primerjave dosežkov učencev (PISA) pod okriljem OECD za leto 2022 je pokazal, da se je premajhna uspešnost učencev pri pridobivanju temeljnih spretnosti poslabšala, zlasti za tiste z migrantskim ozadjem in/ali iz prikrajšanega socialno-ekonomskega okolja ali tiste, rojene v tujini. Vse večji delež učencev z migrantskim ozadjem in/ali iz prikrajšanega socialno-ekonomskega okolja, ki vstopajo v izobraževanje brez zadostnih jezikovnih spretnosti, prinaša izzive za učitelje. Izboljšanje rezultatov izobraževanja ovira tudi pomanjkanje učiteljev. Poleg tega se vse slabše temeljne spretnosti učencev prenašajo v odraslost, zlasti med učenci z migrantskim ozadjem in/ali iz prikrajšanega socialno-ekonomskega okolja. Čeprav Avstrija še naprej izvaja najrazličnejše reforme za izboljšanje uspešnosti svojega izobraževalnega sistema, je krepitev razvoja temeljnih spretnosti in spretnosti na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike (STEM) v vseh fazah od izobraževanja otrok do izobraževanja odraslih ključna za odpravo pomanjkanja spretnosti.

(40) Pomanjkanje kvalificiranih delavcev ostaja ozko grlo za potencial rasti Avstrije. 72 % podjetij meni, da je to velika ovira za naložbe ([17]). Zlasti pomanjkanje zelenih spretnosti – kljub nedavnim ukrepom – ovira konkurenčnost sektorjev, ki so ključni za zeleni prehod, in bi lahko Avstrijo oviralo pri doseganju njenih podnebnih ciljev. Poleg tega trenutno ni posebne strategije za obravnavanje izgub delovnih mest v ogljično intenzivnih panogah, do katerih naj bi prišlo zaradi prehoda Avstrije na podnebno nevtralno gospodarstvo. Z okrepitvijo obstoječih programov izpopolnjevanja bi se lahko sprostila neizkoriščena ponudba delovne sile in spodbudila neto ničelna industrija Avstrije. Zlasti zagotavljanje ciljno usmerjene podpore posameznikom v poklicih in regijah, na katere bi lahko negativno vplivala obsežna prizadevanja za razogljičenje, je ključno za zagotavljanje široke javne podpore zelenemu prehodu.

(41) Zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev držav članic euroobmočja in njihovega skupnega prispevka k delovanju ekonomske in monetarne unije je Svet leta 2025 priporočil, naj države članice euroobmočja ukrepajo, tudi v okviru svojih načrtov za okrevanje in odpornost, da bi izvedle priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja za leto 2025. Kar zadeva Avstrijo, priporočila 2, 3 in 5 prispevajo k izvajanju prvega priporočila za euroobmočje o konkurenčnosti, priporočila 1, 4 in 5 prispevajo k izvajanju drugega priporočila za euroobmočje o odpornosti, priporočilo 1 pa prispeva k izvajanju tretjega priporočila za euroobmočje o makroekonomski in finančni stabilnosti iz priporočila za leto 2025 –

PRIPOROČA, da Avstrija v letih 2025 in 2026 ukrepa tako, da:

1. okrepi skupne obrambne in varnostne odhodke ter pripravljenost ob zagotavljanju vzdržnosti dolga v skladu s sklepi Evropskega sveta z dne 6. marca 2025; upošteva najvišje stopnje rasti očiščenih odhodkov, ki jih je Svet priporočil 8. julija 2025; izvede sklop reform in naložb, na katerih temelji podaljšano prilagoditveno obdobje, kot je Svet priporočil 8. julija 2025; sprejme odločne ukrepe za zaščito vzdržnosti javnih financ, tudi z izboljšanjem fiskalne vzdržnosti zdravstvenega sistema, sistema dolgotrajne oskrbe in pokojninskega sistema, med drugim z racionalizacijo bolnišnične infrastrukture, izboljšanjem stroškovne učinkovitosti zdravstvenega varstva in dolgotrajne oskrbe, okrepitvijo nadzora nad odhodki in znatnim zvišanjem dejanske upokojitvene starosti; poenostavi in racionalizira fiskalna razmerja in odgovornosti na vseh ravneh upravljanja ter zagotovi jasno usklajenost odgovornosti za financiranje in odhodke; izboljša davčno mešanico za zmanjšanje velikega davčnega primeža stroškov dela ter podpre vključujočo in trajnostno rast v zahtevnem fiskalnem okolju;

([17]) Raziskava EIB o naložbah za leto 2024 – pregled po državah:Avstrija, str. 17.

2. glede na veljavne roke za pravočasno dokončanje reform in naložb v skladu z Uredbo (EU) 2021/241 zagotovi učinkovito izvajanje načrta za okrevanje in odpornost, vključno s poglavjem REPowerEU; pospeši izvajanje programov kohezijske politike (ESRR, SPP, ESS+), pri čemer se po potrebi opre na priložnosti, ki jih ponuja vmesni pregled; kar najbolje izkoristi instrumente EU, vključno z možnostmi, ki jih ponujata program InvestEU in platforma za strateške tehnologije za Evropo, da bi se izboljšala konkurenčnost;

3. spodbuja poslovno dinamiko ter ustanavljanje in rast mladih podjetij, med drugim z zagotavljanjem boljšega dostopa do tveganega in razširitvenega kapitala ter odpravo ovir za naložbe institucionalnih vlagateljev v lastniške instrumente; izboljša prenos visokih ravni naložb v raziskave in razvoj v tržljive rešitve ter poveča uporabo (naprednih) digitalnih tehnologij v podjetjih; poenostavi predpise, zmanjša upravno breme, zlasti za MSP, pospeši postopke za izdajo dovoljenj in okrepi konkurenco za znižanje cen;

4. se spopade z visokimi stroški energije, med drugim z reformo zakona o električni energiji, izboljšanjem prožnosti energetskega sistema in spodbujanjem pogodb o nakupu električne energije; zmanjša splošno odvisnost od fosilnih goriv ter pospeši uvajanje energije iz obnovljivih virov in potrebne infrastrukture, zlasti s poenostavitvijo postopkov za izdajo dovoljenj in vzpostavitvijo namenskih območij za pospešeno uvajanje; dodatno zmanjša emisije, zlasti v prometnem sektorju, in spodbuja razogljičenje industrije; izboljša energijsko učinkovitost;

5. ustvari spodbude za povečanje skupnega števila opravljenih ur in udeležbe žensk na trgu dela s polnim delovnim časom, med drugim z izboljšanjem okvirnih pogojev in predvsem kakovosti in razpoložljivosti storitev otroškega varstva; izboljša rezultate na trgu dela za starejše delavce in prikrajšane skupine, kot so nizko usposobljeni iskalci zaposlitve in osebe z migrantskim ozadjem, ter zviša raven temeljnih spretnosti, začenši v zgodnjem otroštvu, zlasti na ravni šol; okrepi prizadevanja politik, namenjena zagotavljanju in pridobivanju spretnosti in kompetenc, potrebnih za zeleni prehod.

V Bruslju, 8. julija 2025

Za Svet

predsednica

S. LOSE